

JUSTIITSMINISTEERIUM

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

Teie 04.07.2024

Meie 22.07.2024

nr 2-2/1016-9, MKM/24-0380/-2K
nr 8-2/3513

Töötuskindlustuse seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse kooskõlastamine

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on saatnud Justiitsministeeriumile kooskõlastamiseks töötuskindlustuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu.

Justiitsministeerium kooskõlastab eelnõu järgmiste märkustega arvestamisel:

1. Eelnõu § 1 p 15 (TKindIS § 10 lg 1 muutmise):

1.1. eelnõu esimesel kooskõlastusringil palusime sätte sõnastust täpsustada ning tuua konkreetsetelt välja andmed, mida eesmärgi täitmiseks vajatakse, samuti näidata, kust vajalikke andmeid saadakse. Selgitasite, et asjaolud, mille kohta andmeid küsitakse, on sätestatud TKindIS § 10 lg-s 1 (säte viitab TKindIS §-dele 6, 6¹, 6², 8²) ning täpne andmekoosseis, mida töötuskindlustushüvitise menetlemisel töödeldakse on loetletud töötukassa andmekogu põhimääruse §-s 25.

Isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artikli 5 lõikes 1 sätestatud põhimõtete kohaselt peab isikuandmete töötlemisel lähtuma muuhulgas läbipaistvuse, eesmärgipärasuse ja minimaalsuse põhimõtetest. Antud selgituse pinnalt ei ole kahjuks võimalik hinnata, kas eelnõuga taotletav andmetöötlus lähtub nimetatud põhimõtetest, sest üheselt ei ole mõistetav, milliste asjaoludega seotud andmeid töödeldakse. TKindIS §-d 6, 6¹, 6², 8² reguleerivad õigust töötuskindlustushüvitistele, tingimusi, millele peab kindlustatu vastama, aga ka näiteks hüvitise kestust jms. Seega jääb üldise viite kasutamisel arusaamatuks, milliseid andmeid töödeldakse. Eelnõu § 1 punktiga 17 muudetavas TKindIS §-s 12 viidatakse §-des 6, 6¹, 6² ja 8² sätestatud töötuskindlustushüvitise saamise tingimustele. Kas ka § 10 lõikes 1 on mõeldud töötuskindlustushüvitise saamise tingimusi, st isik peab avalduses tooma, millisele hüvitise saamise tingimusele ta vastab?

Palume veelkord eelnõus ja seletuskirjas täpsustada, mida on TKindIS § 10 lõikes 1 viidatud asjaolude all täpsemalt mõeldud, st milliste asjaoludega seotud andmeid töödeldakse. Samuti palume seletuskirjas täpsustada, kuidas on mõeldud korraldada isiku teavitamine sellest, millised vajalikud andmed ei ole töötukassale kättesaadavad, st mille kohta peab isik täiendavat teavet esitama.

1.2. eelnõuga sätestatakse, et hüvitise taotlemiseks esitatavas avalduses tuleb märkida nii isiku elukoha andmed kui ka kontaktandmed. Arvestades andmetöötluse eesmärgipärasuse ja minimaalsuse põhimõtet, palume seletuskirjas selgitada, millisel eesmärgil on vajalik nii isiku elukoha kui ka kontaktandmete töötlemine (sh juhime tähelepanu vastavalt tööturumeetmete seaduse §-le 8 on isik juba need andmed töötuna arvele võtmise avalduses töötukassale esitanud). Kui mõlemad siiski vajalikud ei ole, palume eelnõu sõnastust vastavalt muuta.

1.3. eelnõuga pakutav TkindIS § 10 lg 1 annab töötukassale õiguse nõuda asjaolude tõendamiseks ka dokumente. Sätte sõnastus on väga üldine. Seletuskirja kohaselt esitab töötuskindlustushüvitist taotlev isik töötukassa nõudmisel muid hüvitise määramiseks vajalikke

dokumente, kui nõutavad andmed ei ole kättesaadavad andmekogudest. Leiame, et eelnõus toodud sõnastus võimaldab võrreldes seletuskirjaga oluliselt laiemat tõlgendust ja seega tuleb eelnõu sõnastust täpsustada. Näitena viitame tööturumeetmete seaduse § 8 lg-le 2, kus meie hinnangul on lisadokumentide nõudmine üheselt arusaadavalt sätestatud.

Palume eelnõu § 1 p-ga 15 muudetava TKindIS § 10 lg 1 sõnastust täpsustada.

2. eelnõu § 1 p 17 (TKindIS § 12 täiendamine) - ehkki eelnõu ja seletuskirja on täiendatud, leiame jätkuvalt, et andmesubjektil peab olema selge, millisel juhul ja millise sagedusega kontrollitakse hüvitise saamise tingimusi. Palume seda vähemalt eelnõu seletuskirjas selgitada.

Eelnõu kohaselt tehakse andmete puudumisel sisuliselt automaatotsus. Juhime tähelepanu, et IKÜM artikli 22 kohaselt on andmesubjektil õigus, et tema suhtes ei võetaks vastu otsust, mis toob talle kaasa õiguslikke tagajärgi või avaldab talle märkimisväärset mõju, vaid automatiseeritud töötlustele, sh profiilianalüüsile, tuginedes. Sellised otsused on lubatud üksnes juhul, kui otsuse aluseks on liidu või liikmesriigi õigus, milles on sätestatud ka asjakohased meetmed andmesubjekti õiguste ja vabaduste ning õigustatud huvide kaitsmiseks. Vastavalt IKÜMi põhjenduspunktile 71 peaksid kaitsemeetmed minimaalselt "hõlmama andmesubjektile konkreetse teabe andmist ja õigust otsesele isiklikule kontaktile, õigust väljendada oma seisukohta, õigust saada selgitust otsuse kohta, mis tehti pärast sellist hindamist, ning õigust seda otsust vaidlustada".

Lisaks on isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 22 lõikes 4 sätestatud, et automatiseeritud töötlusel põhinevad üksikotsused tohivad põhineda määruse artikli 9 lõikes 1 osutatud isikuandmete eriliikidel vaid teatavatel konkreetsetel juhtudel. Euroopa Kohus on ka rõhutanud, et "kui liikmesriigi õigus lubab vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 22 lõike 2 punktile b võtta vastu üksnes automatiseeritud töötlemisel põhineva otsuse, peab see töötlemine vastama nii viimati nimetatud sättes ja üldmääruse artikli 22 lõikes 4 sätestatud tingimustele kui ka üldmääruse artiklites 5 ja 6 sätestatud nõuetele" (vt selle kohta 7.12.2023 otsus *OQ versus Land Hessen*, C-634/21, EU:C:2023:957, punkt 68).

3. Palume arvestada ka eelnõu ja seletuskirja kohta tehtud keeleliste ja normitehniliste märkustega ning märkustega eelnõu mõju kohta. Märkused on toodud kooskõlastuskirjale lisatud eelnõu ja seletuskirja failides.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Madis Timpson
Minister

Lisa: eelnõu ja seletuskiri Justiitsministeeriumi märkustega

Mari Kabi 5865 8226
Mari.Kabi@just.ee
Joel Kook
Kristi Värk